

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyen szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Pletta Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Uri-utca 276. sz.,
ahová az előfizetések és a lap
munkáltsáira vonatkozó felszámítások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Bcskerek,
Zápolya-utca 1-66 szám,
ahová a lap szellemi részét, illetve
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A reformok az életben.

Nagybcskerek, október 14.

Mintha valami gonosz szellem nyomása alól szabadult volna, megkönnyebbülten lélegzik fel a magyar nemzet és álmélkodva látja, hogy nyomott hangulatának okai csak képzeletben léteznek. Megkönnyebbülés és nyugodt hangulat terjed szét, amit még röviddel ezelőtt senki sem akart hinni és a legmegesontosodottabb optimistákon is a súlyos aggodás világos jeleit lehetett gyakran észrevenni.

Az egyházpolitikai törvények ellenzői félelmetes erupciókról regéltek kevésbé vagyonos és szellemileg alacsonyabb fokú lakosság körében; kaszákkal és fesszékekkel fellegyerkezett látták a népet a templomok és piébániák ajtóit védelmezni és hallották a fékevesztett fanatikus tömeg kiáltását: „az egyház és a lelkiismeret mindenek felett!” — A reform barátai és védelmezői nem nyomhattak el bizonyos kedvetlenséget. Ők, akik a reform erkölcsi értékét és nagy állampolitikai fontosságát ismerik és komolyan méltatják, félték a papság és az ennek befolyása alatt álló köznép ellenszegülésétől, hogy a reformok sima életbeléptetését megakadályozzák és veszedelmes vallási fanatikusokat szembeállítják a magyar államiság követelményeivel, nehéz konfliktusokat fognak előidézni oly téren, amelyen a barátságos együttműködést és sima előzenyességet a közös magasabb célok elengedhetetlen kötelességgé kellene tenniük.

A pesszimisták csatlakoztak sötét várakozásaikban és az optimistáknak nem volt igazuk titkos aggodalmaikkal. A nehéz boszorkány-nyomás alatt, egy sötét

hiedelem által megszállva, mind a ketten kevesebb politikai érettséget tettek fel a nagy, fenkölt magyar nemzetről, mint a mennyivel a valóságban bir s most nagy örömmel látják, hogy a magyar nemzet a politikai reformokra érett; a törvények tiszteletében, a királyi akarat respektálásában hozzáfogható nemzet nincs az egész földön. Ebben a nyugodt és bölcsen előkészített átmenetben oly intézményhez, amely a magyar államiságot és a nemzeti fejlődést fogja megerősíteni, egy páratlan nemes nemzet izzó szabadságszeretete, áldozatkész hazafiassága manifesztálja magát, amely nemzet korábbi időkben bebizonyította, hogy szívesen áldoz vért, vagyon, családot a szabadságért, most pedig ép oly erélyesen és fenségesen közreműködik és kitartóan dolgozik a szabadság megerősítésén és a vérrel szerzett szabad intézmények kiépítésén.

A nemzet leghatásosabbjai és legméltóbbjai közreműködésének kell köszönni a békés fejlődést. A korona szankciója biztosítva volt a mű számára, mikor báró Bánffy vette át a kormány gyeplőit, de amit a minden uralkodók legjobbika népének adott, annak mint törvénynek kelle a törvényhozás mindkét házát elhagynia, hogy a tervezett előkészítés stádiumából a gyakorlati kivitel stádiumába lépjen. A miniszterelnök magas politikai jelentősége itt ért el nem remélt sikereket. Nyugalommal és megfontolással, céltudatos eréllyel és bölcs mérséklettel vezette a gyakorlati keresztülvitelt és a maga számára lefogalta a legnagyobb érdemet, a nagyobb fontosságot és a jelentékenyebb részt a nemzeti mű alkotásában.

És a kormány mindeme bölcs eljárása mellett még mindig nagy veszedel-

mek fenyegették a reformot a klérus részéről, melynek vezérszemélyiségei nem kicsinylendő kényszerhelyzetbe jutottak, a mennyiben az alsó klérus támadásaival, egy közös cél elérése, az egyházi érdekek kötelei védelmezése körül, a leghevesebb ellenállást kellett szembeállítaniok. És itt vált be hatalmasan köztiszteletben álló s közszeretettel örvendő hercegprimásunk, Vaszary Kolos bölcs vezetése, békés érzelmeinek nagy befolyása és meggyőző hatalma. Az ő közreműködésének, az ő fenkölt érületének és államférfini talentumának köszönhető a békés fejlődés. A különböző véleményeket ő változtatta egygyé, a magyar püspökök eltérő nézetét ő tette egy célnak hódolóvá és ez a cél a béke volt. Pax a magasztos jelszava ez egyházi fejedelmünknek.

És aki a magyar társadalomban az egyházpolitikai reformok praktikus és békés keresztülvitelében kételkedett, az a két politikai nagyság magas céljainak megismerésénél, Bánffy és Vaszary sikereinél nehéz nyomás alól érzi magát felzabarditva és ismét barátságos reménnyel tekint a jövőbe, bizva bizik Magyarország biztos és szabadelvű állami fejlődésében.

Oszták miniszterek Budapesten. Badeni gróf miniszterelnök október hó 18 án Budapestre érkezik, hogy jelen legyen Sangusko herceg galicziai és Bacquemen marki stíriai helytartó esküvőjénél, amely ő felségének Zágrábról való visszatérése után Budapesten fog megtörténni. A miniszterelnök ezuttal csak rövid ideig fog Budapesten tartózkodni és ottidőzését arra fogja felhasználni, hogy a magyar kormány tagjaival személyesen megismerkedjék.

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Duperré ur apagyilkosa.

— No szerencséd, hogy csak néhány perczel késtel — üdvözölte Lacroix Charette barátját, kinek megjelenésével a Café Anglais egyik külön termében minden hétfőn összejevő írók és művészekből álló asztaltársaság teljes volt.

— Ezer ördög! Csak nem akarod legújabb drámádat felolvasni? — kérdezte Charette tréfás rémülettel.

— Ne félj, kedvesem, inkább Duperré apagyilkosának történetét mondanám el.

— Duperré? Maurice Duperré? A híres Duperré! Páris legszellemesebb embere? Mi van apagyilkosával? — hangzott a barátok kara.

— Mily kíváncsiak vagytok barátim! Kíváncsiságotok ki lesz elegeve — de csak ebéd után, ha szabad kénem. Ehes gyomorral nem szívesen mesél az ember.

A fekete kavénál Lacroix beszélni kezdett.

— Mindnyájan ismeritek Maurice-t és nem mordok nektek ujat, ha azt állítom, hogy Duperré briliáns társalgási tehetség s talpraesett szellemességeért a társaság egyik legszívesebben látott tagja. A multkor is vicomte de la Trémouillehez volt hivatalos. Duperré pontosan megjelent a kitűzött ebéd-időben s a többi vendégek is hasonlóképpen cselekedtek; csak egy ember nem volt ott: a szépművészetek minisztere. Elmaradt egy negyed óra, fél óra, a miniszter még sem jött. A társaság az elfogadóteremben a kardalló körül gyűlt össze. A társalgás lassankint meg-megakadt, itt-ott nagyot ásított valaki tenyere mögött...

Egyike a legeiterjedtebb kíméletlenségeknek az, ha az ember barátait várakoztatja. Ek-

kor rendszeren az történik, hogy jobb dolog híján a távollevő jelszemét jól megzapuszítják. Ez történt a pontatlan miniszter esetében is; és a legélesebb, tehát közvetve legkegyetlenebb gáncsolók között maga a vicomte volt.

De az óhajta vart vendég, mint már említettem, a miniszter volt; a szépművészetek művészeténél, tehát befolyos ember. Nyilvánvaló volt, hogy azok a barátságatlan megjegyzések, melyeket a vicomte kardallója körül tettek, előbb-utóbb füléhez kerülnek. A vicomtesse ezt tekintetbe véve, igen izgatott lett s teljes erejéből azon volt, hogy férjét hallgatásra bírja. Féllemben Duperrére vetette szeméit, melyek az mondták:

— Segítsen az Istenért!

Duperré megértette e tekintetet, felkelt helyéről s háttal a kardalló párkányzatára támaszkodva, a háziur felé fordult:

— Helyesen teszi, kedves vicomte, ha a pontatlan embereket megveti; én is osztokodom megvetésében. Erre vonatkozólag már keserű tapasztalataim is vannak.

Nem régeben untatva attól az egyedüllettől, melyben élek, azt a vágyat éreztem, hogy hű barát legyen közelemben. Ezt a szándékomat barátaim körében is kinyilvánítottam, kik azt mondták: „Duperré — jó fiú; szabad jegyeket osztogat a színházakba s kitűnő szivarjai vannak!” A jelöltek nagy tömegekben jelentkeztek.

Barátságomra való pályázók közül kettőt kiválasztottam magamnak, kik legjobban tetszettek. Meghívtam őket, hogy egy bizonyos napon látogassanak meg. Miután legkényelmesebb karosszékekben leültettem őket s legjobb szivaraimat kinalgattam, így szóltam hozzájuk:

— Uraim! A barátság oly szent dolog, melyet nem szabad könnyű szerrel elajándékozni. Ezért tehát, mielőtt választásomat megejténém, szükséges, hogy kelleg megismerjem önöket.

Mindenik önök közül oly Hűben leledzhetik, mely a barátság megkötesét lehetetlenné teszi. Jól tudom, hogy az ember nem tökéletes s lehetséges, hogy az a rossz szokás, melyet önök beismernek, nem képez majd akadályt közöttünk. Ezért tehát kerem önöket, mondjak el nyíltan és őszintén rossz szokásaikat. Ha önök ezeket elitkolják előttem, egy napon ugy is nyomukba jövök s ekkor civakodás tör ki közöttünk. Gondolják meg, barátam, kik gyakran civakodnak, végtére halálos ellenségek lesznek. Hogy ettől a csaldástól megkíméljük magunkat, kérem, uraim, beszéljenek őszintén. Galbois ur, legyen szíves és kezdje meg.

Galbois ur komolyan utana gondolt:

— Bécületemre mondom — szót végre — nem tudom, hogy bünöm lenne. Biztosítatom, hogy a legnagyobb erővel iparkodom valódi magamat.

— Csak gondolkozzék. Ha valakinek nincs is büne, ugy lesz tán valami rossz szokása, kellemetlen tulajdonsága. Egy kellemetlen tulajdonság gyakran türehtelenebb, mint a büne.

— Elismerem, hogy így van. De mondom, hogy nekem nincs se bünöm, se rossz tulajdonságom. Ah igaz — ha már mindent be kell valtanom — de a dolog oly jelentéktelen...

— Mindegy, halljus, mi az?

— Nos Duperre ur, — természetemtől fogva oly szelid vagyok, mint a bárány; de nemelykor kissé ehamarkodott, sőt heves is vagyok, ha feiboszantanak. De minden gonosz szándék nélkül — csak ha feiboszantanak — gyakorta elveszitem józan gondolkodásomat. Hogy példát mondjak: Egy napon összeszólaikoztam apámmal, már nem tudom mi fölött. Apam egy kissé feiboszantott s minthogy véletlenül kés volt kezemben, megszurtam őt, hogy rögtön meghalt. Nagyon elszomorkodtam ezen, mert nem volt semmi gonosz szándékom és ismétlem — elte-

HIREK.

Tájékoztató.

Október 23. nagybecsk. tanító-főkegyel. őszi gyűlése.
November 17. A nagybecsk. szőnyeggyár közgyűlése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

A Ganz-gyár építési irodája az Uri-utczán, a Schuvert házában van.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Richter János nagybecskereki törvényszéki segédtelevényvezetőt a temesvári törvényszékhez helyezte át.

— **Tanítóválasztás.** Az üresedésben volt zombolyai közs. elemi isk. tanítói állásra f. hó 11-én 12 pályázó közül Ferch János, temes-szt.-andrási tanító lett az iskolaszék által szavazattöbbséggel megválasztva.

— **Polgári házasság a megyében.** Szerb-Aradáról írja levelezőnk, hogy ott f. évi október hó 13-án kötötték meg az első polgári házasságot Putits Is van állami anyakönyvvezető előtt. A hazatulókön kívül csak a vőlegény atyja és a két tanu jelent meg. A lakosság részvételensége csakis egyes, a törvénnyel meg nem elégedett agitátorok működésének tulajdonítható. Az új pár elment azután még a templomba is, kikérni a papi áldást.

— **A „Délmagyarországi tanító-egylet” nagybecskereki főkegyel. t. évi október hó 23-án délelőtt 10 órakor Nagybecskereken a m. kir. áll. polgári iskola díszteremben tartja az idei rendezési gyűlést, melyre a t. egyetli tagokat és a tanügybarátokat tisztelettel meghívja a főnökség.**

Napirend:

1. Megnyitó beszéd.
2. „Tanügy történeti vázlatok” Torontálmegye közoktatásügyi muljából; előadó Várkonyi Béla törökbecsei közs. tanító.
3. „A pszichológiai kutatások mód szerepe — és eredményeiről”. Előadja: Gockler Lajos nagybecskereki közs. tanító.
4. A torontálmegyei tanítók „Steinbach alapítvány” alapszabályainak módosítása; előadja Eisler Minály lazarföldi nyug. igazgató-tanító.
5. Pénztári jelentés.
6. A beérkezett ügydarabok felolvasása és tárgyalása.
7. Interpellációk és indítványok. Ez utóbbiak írásban bejelentendők.

kintve etől a kis felindulástól — oly jámbor vagyok mint a barány.

— Helyesen uram, ez minden?

— Ez minden; s belátja uram, hogy alig érdemes róla beszélni.

Ruauk urhoz fordultam, ki a másik jelölt volt.

— A mi engem illet, Duperré ur, ugy a legösszintébb igazsággal szólva, egyáltalában semmi bűnöm, semmi rossz tulajdonsággal nem vagyok megterhelve. Meg apamat sem öltem meg, — szót gyöngéd cselással Gaibois urra tekintve. — Nem vagyok sem elhamarkodott, sem ingerlékeny természetű. Szóval, méltó vagyok barátságára.

— Lehetséges, uram. De ha gondosabban kutat, ugy csak talál majd valami kis hibát; mert azt csak nem hiszi, hogy ön tökéletes?

— Miért ne? De most jut eszembe, talán néhányan hitának tartják azt a szokasomat, hogy a meghivasokról megfellekkezem s későn jelenek meg. Ha megígérem, hogy valahol ebéd idején ott leszek, ugy ritkán, nagyon ritkán történik az meg, hogy negy vagy öt óra előtt megérkeznek. Ez a pontatlanság mar gyakran okozott keblemelenséget; de en előzekény, barátságos keszseges vagyok . . .

Felkeitem.

— Ez mind? — kéreztem.

— Mind. Ön látja, uam, a lig érdemes róla beszélni.

Erre határozott hangon kiáltottam:

— Az apagyilkost választom!

Hangos kaczagas jutalmazta ezt az élczes rögtönzést.

E perczen az elkésett vendég is megjelent; a szolgáló kintarta az ebédő terem ajtaját e kije lentesszel:

— Madame la vicomtesse, táalva van!

A vicomtesse Duperrehez sietett s karjait karjaiba fűzte:

— Ezer köszönet! — suttogta fülébe.

— **A magyar olvasókör tisztelgése elnökénél.** Báró Feilitzsch Berthold m. főjegyzőnél tegnap délelőtt 11 órakor tisztelettel a magyar olvasókör, hogy kifejezze elnökének főjegyzővé való megválasztása fölött érzett örömét. A küldöttség szónoka Romkay olvasóköri alelnök ékes szavakban adott kifejezést az olvasókör örömeinek, hogy a vármegye közönsége m. főjegyzővé választotta. A szeretet és tisztelet, melylyel a kör népszerű elnöke iránt viseltetik, részt követel mindabban, mi elnöke életét, pályáját és családját érinti és így nagyon természetes, hogy ez alkalmat sem mulasztotta el, miszerint új, fényes állásán szerencse kívánatait ne tolmácsolja. Báró Feilitzsch megköszönve a kör kitüntető ragaszkodását, biztosította a küldöttséget, hogy a kör érdekét ezentul is töle tehetőleg előmozdítani igyekszik és továbbra is kéri a tagok bizalmát és ügybuzgóságát. A küldöttség tisztelgése elnök eljenzes mellett ért véget.

— **Versecz város törvényhatósága szombaton tartotta meg Rudnai Nikolicz Sandor főispán elnöklété alatt rendezés havi közgyűlést, mely alkalommal közel 100 képviselő jelent meg. A nagy érdeklődést a kötelezőirányzat tárgyalása és a főügyeszi által betöltése intézte elő. Versecz bevétele: 376 322 ft, kiadása: 446 213 ft. A 69.891 ft deficit 56% pótdávval fog fedeztetni. Az üresedésben volt főügyeszi állásra (1000 ft fizetés és szabad ügyvedői gyakorlat) hatan pályáztak, kik közül dr. Dajkovits István és dr. Markovits György a választás előtt visszahátráltak. Jelöltettek: Kuna Jenő, Demeter Sándor, dr. Rezucha István és dr. Adelmayer Ferencz, kik közül dr. Rezucha 57 és Demeter 28 szavazatot nyert. Eddig a nemet anyanyelvű polgárok hasonló eseteiken mindig elvesztettek a szerbekkel szemben a harcot. Most összetartottak és győztek.**

— **Házasság határidőre.** Ujvidékről írják: Srbanecz Mladen módos gazdamester családát keresettel állott elő az anyakönyvvezetői hivatalban. B jelentette ugyanis kötendő házasságát, de azt kerte, hogy a házassági szerződést csak öt évre kössék meg és azontul megint szabad lehessen. Nagyon elsodálkozott rajta, hogy ezt a szerény kívánságát nem teljesítik, amikor pedig neki, ugymond, ekképpen magyarázták meg a polgári házasságot.

— **A kedélyes Szabadka.** Szabadkaról a törvényhatósági bizottság tegnap délelőtt Schmausz Endre főispán elnöklété alatt megtartotta rendezés havi közgyűlést, amely a régi szabadkai közgyűlésekre emlékeztető viharos jelenettel kezdődött. Napirend előtt Mamuzsich Agoston bizottsági tag meginterpellálta Mamuzsich Lázár polgármestert a róla szóló bunyevacz versek elkobozása miatt. A nyáron ugyanis egy nevtelen verses nyomtatvány forgott közökben, amely a polgármestert családi életének aposztrofálásával iparkodott csúffá tenni. Szalay főkapitány e nyomtatványokat alánál foglaltatta s terjesztését megakadályozta. Erre irányult Mamuzsich interpellációja s midőn a szónok a szerinte artatlan guayvers tartalmát reprodukálni kezdte, Mamuzsich polgármester oly dühbe jött, hogy szekérről felugrott és botját Mamuzsich Agoston bizottsági tagra emelte. Az erre támadt orias zajban természetesen lehetetlen volt tovább tanácskozni és Schmausz főispán az ülést negyedóra felülig szüneteltette. Szünet után Mamuzsich Lázár polgármester felet az interpellációra s egyuttal sajnálatát fejezte ki a közgyűlés előtt a heves jelenetet, melyben neki is része volt és becsánatot kéri, hogy egy hozzá közel álló védetlen nő megtámadója anynyira kiforgassa nyugalmából. A közgyűlés a polgármestert megéjenezte s a kínos incidens felett napirendre tért. Azután egészen nyugodtan letárgyalták a napirendet.

— **Konti pöre.** Aki e hír címét elolvassa, feltéve, hogy ismeri Konti operettejeit, azt fogja hinni, hogy Offenbach vagy Leccq, vagy Audran, vagy Strauss, vagy Bokor pörölték be Kontit, műveik „atdolgazása” miatt. A dolog azonban nem így áll. Barmely hihetetlenek tessék is, Konti indított pert „szerzői joga megsértése” czimén Káldy Gyula az opera igazgatója ellen. Konti ugyanis azt állítja, hogy 1882-ben szerzett ő (honnán, azt nem mondja meg) egy magyar nótát „Ablakból miért nézsz az égre”. Ezt a nótát, 1889-ben Káldy Gyula kiadta, nem ugyan mint saját szerzeményét, de mint Szarvas vidékén énekelt népdalt.

Es Konti, ahelyett, hogy megörült volna ennek, szigoru arczot öltött s bár Káldy kijelentette, hogy a dalok legközelebbi kiadásából szivesen kihagyja ezt, mégis pört indított ellene. Hir szerint a per folyamán két 80 éves ember fog tanuskodni a mellett, hogy a szóbanforgó népdalt a Suhanczczal és a Cziterással együtt már 60 év előtt énekeltek Szarvas vidékén.

— **A tkanizsai tanítói főkegyelet okt. 3-án tartotta meg T. Szt. Miklóson ez idei őszi gyűlést. Mint rendezés, ugy az idén is igen látogatott volt és számos hölgyet is lehetett látni a vendégek soraiban. Az elnöki jelentés és az egyetli ügyek elintézése után az előadások következtek. Herresbacher József gyakorlatilag bemutatta tablászámoltatóját és érdekes előadásával bebizonyította annak alkalmatosságát és czélszerűségét. Gräbeldinger Peter „Tanítsunk!” czim alatt tartott didaktikai felolvasást és Dragán Tamás „Miként egyesítendő a hazafias és nemzeti nevelés a keresztény neveléssel?” czim alatt értekezett. A gyűlés mind a három előadónak jegyzőkönyvileg köszönetét nyilvánította. Ezek után az elnök szép beszédben üdvözölte Schultcz Mihály tszentmiklósi tanítót, ki 40-ik évi tanítói működését ünnepele és az egyetli részéről egy cinos emléktárgyat nyújtott át neki. Stribirik piebanos mint az egyházi hatóság feje és iskolaszéki elnök szintén megemlékezett érdemeiről. Schultcz Mihály, az agg tanító a legnagyobb meghato tisztelettel köszöntötte üdvözlésre és megköszönte a megemlékezést.**

— **Millenniumi országos tornaverseny.** Wlascics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklése alatt szombaton délután anket volt a közoktatási miniszterumban, mely a magyar tanulók millenniumi tornaversenyének előkészületeivel foglalkozott. A tanácskozást Wlascics Gyula miniszter nyitotta meg hazafias beszéddel, a melyben a tornaügyet mint a nemzeti erő egyik legfontosabb tényezőjét méltatta. A millennium alkalmából az eddignél nagyobb szabásu országos versenyt tervez, 5—6000 tanuló részvételével. A gyűlés végén a miniszter összefoglalva az előadott nézeteket, ezek nyomán mint az értekezlet egyetelmű véleményét fejezte ki, hogy a millenaris ifjúsági verseny egyik ritka szép alkalom volna a magyar tanuló ifjúságnak, mint a nemzet jövőendő védőerejének ő felsége előtt való bemutatására. Részünkről pedig reméljük, hogy a torna-versenyen, melyen jelen lesz az ország valamennyi intézete, — részt vesz a nagybecskereki közepiskola ifjúsága is, miut a mely intézet körében mindig voltak olyanok, kik tornázás do-gában nyugodt lélekkel versenyezhetek volna az eddig megtartott két tornaversenyen is.

— **A szabadkai szerelmi drama.** Szabadkaról írják: Vujevich Kaiman, szabadkai fuzszerkesztő tegnap este a szomszéd Sándor közsegően revolverrel agyonölte szeretőjét, egy tizenöt éves parasztnyit, azután pedig önmagára lőtt. A leány szőnyeg hálót, Vujevich pedig halatiasan megsebesülve vittetett a kórházba. Életem maradásához nincs remény. Vujevich megtehető vagyonos ember híreben állott, több kisebb üzlete volt s a regaleberlettel is foglalkozott. Nejevel rossz viszonyban élt. Tettet valószínűleg pihenatnyit emezavarban követte el. Felvilágosítást ő maga nem adhatott, mert sebesülése óta nincs eszméletlenül. Áldozatát holnap temetik.

— **Tanügyi kongresszus.** A II. Országos és Egyetemes Tanügyi Kongresszus megtartásának idejétől mar csak néhány hónap választ el. A rendező bizottság a magyarországi tanárokat, tanítókat s nevezőket nagy fontosságú mozgalma érdekében szüksegesnek tartja, hogy a kongresszuson résztvenni kívánó tagok számára, mar most tájékozódják. Felhívja az ország tanárait, tanítóit, kisdudóvit, hogy a kongresszusra mielőbb jelenkezzenek. Különösen kéri a bizottság az egyesületeket, tanítói és tanári testületeket, hogy tagjainkat jelenkezésre birni és közöttük tagsági gyűjteseket rendezni sziveskedjenek. A tagsági díjak és jelentkezések Mauritz Keszó főreanskoiat igazgató urhoz, a rendező bizottság pénztárosához (Budapest, VI. Lovaguczca 18.) küldendők. A jelentkezés csak a 2 forint tagsági díj letéte ese esetén érvényes. Az elnökség.

Filharmoniai hangverseny Nagybecskerekén.

— október 14.

Ha eltekintünk a szülőktől, testvérektől és a többi oldalági rokonoktól, kiknek kellemes kötelességük az anyafiak működését közvetlen közelből megfigyelni, úgy igen kevesen voltak, kik a szombaton megtartott hangversenyen részt vettek. S ezt két okból is sajnáljuk. Egyrészt azért, mivel a gyenge látogatottság folytán a hangverseny derek rendezője, Nocker János karnagy aligha találja meg fáradságának anyagi jutalmát, főleg pedig azon okból, mivel ily pártolás mellett még az az egynehány ember is, kiből eddig volt annyi idealizmus, hogy minden tekintet nélkül eljárt betekig a próbákra és aztán kiállt a színpadra, hogy még ezek is elfogadják veszteni a kedvüket s az a kis zenei élet, melyet körülbelül egy év óta Nagybecskerekén örvendetesen tapasztalunk, el lesz temetve, miként eltemette a közönség közönye annak idején a különböző dalárdákat, melyek a zenei és a társas élet élénkítésén fáradtak.

Jól esik lelkünknek konstatálni, hogy a számos üres páholy és zárt szék dacára a hangverseny erkölcsi eredménye meglepően kedvező volt. Nocker buzgalmanak sikerült ad hoc egy egész filharmoniai egyesületet teremteni, melynek tagjai dicséretes buzgalommal iparkodtak azon, hogy ez első fellépéssel kudarcot ne valljanak. Első eset az, hogy együtt működött férfi és női énekkar zenekarral együtt, de a precíz összjáték épen nem árulta el, hogy ennek a hatalmas ensemblének tagjai ezután először találkoznak a színpadon. Kivéve a Haendel-féle Halleluja néhány kisebb ingadozását, melyeket e hatalmas mű nehézségei kimentenek, be kell vallanunk, hogy úgy énekesek mint zenészek annyi gonddal és értelemmel teljesítették kötelességüket, mely professzionatus művészeknek is becsületére vált volna.

A hangversenyt a kaszinói dalárda nyitotta meg, mely a nála ismert szabatossággal énekelte Huber „Győzelmi dal“ cz. karát.

Ezután következett Sordics Mariška kisasszony zongorajátéka, ki szép technikával játszotta Wieniawsky hangverseny keringőjét és Bendel „A geni tón“ című darabját. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta a kisasszony tehetségét, ki ezután először lépett fel nyilvánosan és egyik darabját meg is ismételte.

A hangverseny harmadik száma méltán képezte annak fénypontját. Nocker János énekelte két dalt gordonkakisérettel, az ő lágy, szívhez szóló tenorján, mely annál jobban nyeri meg a halgatók tetszését, minél többször van alkalmunk abban gyönyörködni. Perczekig tartó taps követte e sikerült számot, mely sikerhez nagyban hozzájárult Szma z s e n k a (gordonka) és Rippka (zongora) urak diszkrét művészi kísérete.

„A zárda kapuja előtt“ című darab egyike azon szentimentális kesergéseknek, melyekben oly gazdag a német zeneirodalom, de a melyek a költők hazáján kivül sehol sem találunk tetszésre, kivéve ha poetikus karacsnyestéken fehére öltöztetett zardanövendékek éneklék. Hogy ez az unalm. s darab meg is hatást tett, az a precíz női karon kívül főleg Jokly Irma kisasszony és Nocker énekeknek, valamint az összevágó zenekar kíséretének köszönhető.

Miután Nocker elénekelte a Faust kavatárát és néhány magyar népdalt, melyekkel az előző is nagyobb hatást ért el, következett Huber „Fohász“ cz. kara, melyben ismét alkalmunk volt a kaszinói dalárda pompás hanganyagát és jeles iskolázottságát csodálni. A magánrészeket Nocker és Levin urak énekeltek kifogástalanul.

Ritkán nyílik alkalom vidéken két oly befejezett zongoraművészt halgatni, mint Rippka Armin és Pihert Manó urakat. Liszt „Préudes“ című zongorahangversenyében, melyet két zongorán adtak elő, bőven nyílt alkalmuk a legkisebb részletekig kidolgozott művészetüket, szédítő technikájukat és nemes zenei felfogásukat bemutatni. A közönség, mely pedig tudtukkal nem szokott a zongorajátékért valami

nagyon rajongni, tüntetően tapsolt a két jeles művész minden kritikát elnémító játékának.

Ezután Jokly Irma kisasszony énekelte Pollak „Eji zenéje“-t, előkelő felfogással és nemes izléssel, mint azt többször volt alkalmunk e széphanu énekesnőnél kiemelnünk.

A hangverseny befejezését a „Halleluja“ képezte Haendel „Messias“ című oratoriumából. Merész vállalkozás volt e hatalmas műbe belekezdeni, de az eredmény mutatja, hogy az anyag megvan hozzá s hogy a klasszikus zeneművéstől sem kell visszariadnunk, ameddig oly ügybuzgó karnagy áll a vállalkozás élén mint Nocker, s a meddig oly tehetséges és kitartó gárda követi mint a zene-, hölgy- és férfienekkar.

Reméljük, hogy a doré műkedvelők ezen első nagyobb vállalkozása, melyért első sorban a fáradhatlan karnagyot Nockert illeti a dicséret és elismerés, ki nemcsak miat vezető, de mint előadó művész is a hangverseny legtöbb számában volt elfoglalva, hogy ez első vállalkozás nem lesz az utolsó, s mi himni akarjuk, hogy a közönség megismerve a műkedvelőknek a zenei és társas élet élénkítésére irányított nemes törekvését, a jövőben nagyobb pártolásban fogja előadásait részesíteni.

— r.

Táviratok.

A király Zagrásban.

Budapest, október 14. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ő felsége tegnap este elutazott Gődöllőre és ma reggel Zagrába érkezett Báro Bánffy Dezső miniszterelnök és Khuen-Hédervary bán kíséretében. A polgármester üdvözlő beszédjére ő felsége kegyesen válaszolt és a nép zajos óvációja kíséretében a báni palotába ment. Tíz órakor kezdődtek a fogadtatások. Ő felsége Popovics érseknek és Brankovics György patriarkának fogadtatásánál válaszában a keresztény szellemet és felebaráti szeretetet hangsúlyozta.

Az igazságügyi tereza.

Budapest, október 14. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A pénzügyi bizottság ma letárgyalta az igazságügyi terezt. Erdélyi igazságügy miniszter kijelentette, hogy az örökösödési és büntető eljárásra vonatkozó törvényjavaslatokat legközelebb beterjeszti. Beszédjében hosszasan foglalkozott az ügyvédi rendtartással, a bíróságnál pedig azt az örvendetes tényt konstataálta, hogy a restancziák mindjobban fognak. Daczára ennek kilátásba helyezte a bírói létszám emelését.

Magyarellenes tüntetés Zagrásban.

Budapest, október 14. („Torontál“ eredeti távirata.) Zagráb főtrafikosa tegnap kinttá házára a nemzeti színt lobogót, hogy méltóan fogadja a városba érkező uralkodót. A mint ezt észrevette az utcán összecsoportosult csöcselék, a ház elé vonult és „Le Bánffyval“ — „Le Magyarországgal“ kiáltásokra ragadta őket a tüntető vakdüh. A rendőrség közbelépésének azonban sikerült a tömeget szétverni. Alig távozott el a rendőrség, az egyetemi ifjuság vette pártfogásába az ügyet és a csöcselékkel egyetemben meg akarta ostromolni a házat. A trafikosa, hogy elejét vegye a nagyobb zavargásoknak, erre bevonta a zászlót.

Beöthy-ünnep Komáromban

Budapest, október 14. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma leplezték le nagy ünnepélyességgel Komáromban az emléktáblát, melyet az ötvenes évek egyik kiváló írója Beöthy László emlékének megörökítésére helyeztet el az író szülőházán a kegyelet. Délelőtt a megyeházán díszgyűlést tartottak, majd pedig Jókai Mór beszéde

után leleplezték Beöthynek Kiss György szobrász által készített domborművi képmását. Délután bankett volt, melyen a város előkelőségei és a budapesti vendégek vettek részt.

Jövedelmező monopolium.

Budapest, okt. 14. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból jelentik, a szerb dohánymonopolium 1888 óta 9 millióval nagyobb bruttójövedelmet mutat fel. A tiszta jövedelem 2 $\frac{1}{2}$ millió frank.

Olasz országgyűlés.

Budapest, október 14. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Romából jelentik: Crispi miniszterelnök és a kamara elnöke Villa, tegnap hosszasan értekeztek az országgyűlés megnyitása tárgyában. Az országgyűlést október 15 én nyitják meg.

A konstantinápolyi zavargások.

Budapest, október 14. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: A templomokat ma végre kiürítették. Összesen 2144 személy tartózkodott a templomokban. A halottak száma 89, a sebesülteké 46.

Nyilttér.*)

Grünbaum Vilmos

női-ruha-terme
Nagy-Becsckerekén.

Van szerencsém a tisztelt közönség figyelmét az őszi idényre beérkezett

selymek, kelmék és diszitéseim

dus választékára felhívni.

Műhelyem vezetését elsőrendű bécs erőre bízva, főtekerkéssem oda irányuland, becses vevőim bizalmát és megeredését ezentul is legujabb divatu, elegáns kivitelű toillettek szállítása által, jutányos árak mellett — kiérdemelni.

Készletli raktáromon nagy választékban gallérok, jaquettek, mindennemű szövet és selyembluzok, costumek, matiné, juponok kötenyek.

Teljes tisztelettel

Grünbaum Vilmos.

672—x.18

*) Az e rovat alatt közöltékekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Erájer Lajos.

Hirdetések.

3510. sz. P. K. 95.

Kivonat az önkéntes árverési hirdetménytől.

A perlaszi kir. bíróság mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Pollak Peter tkvi tulajdonos kérelmére kielégítése végett 1895. évi november hó 4 napjának délelőtt 9 órakor Tomasevacz község házában, az ezen kir. bíróság területén fekvő Tomasevacz községe 746. sz. tkvben foglalt következő ingatlanokat u. m. 1.) 124 hrsz. II. dűlöbéli 1 hold 800 □ szántó 295 frt. 2.) 124 hrsz. III. dűlöbéli 1 hold 800 □ szántó 295 frt. 3.) 60 hrsz. 200 □ öl kert 23 frt ezennel megallapított kikialtási ár mellett külön-külön el fog árvereztetni; ekkorán magasabb ígért mennyiségben a kikialtási áron alul is el fognak adatni.

A venni szándékozók kötelesek a kikialtási árnak 10% készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.

A kir. bíróság tkvi oszt. Perlaszon, 1895. évi szeptember hó 14-én.

Bányász,
kir. aljbíró,

(771—14)

Mi a „MENTOR“?

A „MENTOR“ ellátási vállalat az, mely az ezredéves orsz. kiállítási igazgatóság pártfogása alatt a kiállítást látogató vidékiek részére

4 vagy 7 napos szelvényeket tartalmazó „Ellátási könyvecskéket“ elárul, miáltal minden könyvecské tulajdonosának a kiállítás egész tartama alatt, bármikor jöjjön is, kényelmes tiszta lakás, étlapszerű ellátás (minden nagyobb vendéglőben, a kiállítás területén is), közlekedés a fővárosban, szórakoztatás és egyéb kedvezmény biztosított.

Az ellátási könyvecské ára:

4 napra 26 frt, 7 napra 22 frt és további napi pótdíj a 6 frt 50 kr.

Beszerezhető 10 havi 2 frt 60 vagy 4 frt 20 kros részletekben f. év. október közepéig az első részlet azonnali beküldése vagy lefizetése mellett a vállalat 6-szese vidéki képviselőinél és a kereskedelmi- és iparkamaráknál.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak:

A „Budapest-Erzsébetvárosi Bank“

Kerepesi-ut 22. és Dohány-utca 19. sz.

Dr. Morzsányi Károly, Ehrlich G. Gusztáv,
országgyűlési képviselő, főv. biz. tag., gyáros,
mint t. elnök, mint elnök

A „MENTOR“ ellátási vállalat

Kerepesi-ut 22. és Dohány-utca 19. sz.

Rózsa Lajos, (75-54)
igazgató.

Takács Zsigmond, Stadler Károly,
az „Első magy. áll. biz. társ.“ főv. biz. tag.,
központi főfelügyelője, ház- és szálloda-tulajdonos.

2549. szám. ex 1895.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Perlasz község képviselő-testületének f. évi 85. számú határozata értelmében 7 dab, kisebbszerű hid illetve dobogó felépítése válván szükségessé, az összes költség 6-700 frtra van előirányozva, a versenytárgyalás f. év és hó 13-án reggeli 9 órakor Perlasz község házában fog megtartatni, felhivatnak ennél fogva a vállalkozni óhajtok, hogy zárt írásbeli ajánlataikat fenti határidőben a versenytárgyalás megkezdése előtt aláírott előjáróságnál benyujtsák.

Kelt Perlaszon, 1895. évi október hó 8-án.

Ivanovits,
jegyző.

(804-33)

Miskov,
bíró.

4735-1895.

A párdányi főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye párdányi járásába kebeleztet Janosföld községben a községi jegyzői állás a f. évi szeptember hó 18 án megválasztott jegyzőnek lemondása folytán ismét megüresedvén, annak betöltésére a pályázat ezennel kiíratik.

Ezen állással következő évi javadalmazás van egybekötve u. m.

- készpénzfizetés 910 frt,
- irodaátalány 50 frt,
- uti atalány 40 frt,
- szabad lakás a község házában, mely

áll 4 szoba, egy téli és egy nyári konyha, 1 ééskamra, 1 pincze, az azok feletti padlásokkal, istálló, ol és felszer az azon levő padlással, továbbá a házi kert és udvar haszonélvezete,

e) a kultujárandóságok kivétele, beszedése és elszámolása körüli írásbeli teendők végzéseért évi 50 frt. megjegyeztetvén, hogy a képviselőtestület folyó évi augusztus hó 17-én 46. számú még nem jogerős határozatával elhatározta, hogy a jövődobi jegyző a fenti 50 frtnyi járulékot ne élvezze s a kultusteendőket a jegyzői fizetés mellett végezze — s végre

f) 2 tehén és 5 drb sertésnek szabad legeltetése.

Felhivatnak tehát mindazon egyének, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 ik évi I. t. cz. 6. § a értelmében kellőleg felszerelt kérvényeiket aláírott hivatalhoz folyó évi október 20-ig okvetlen benyujtsák.

A választás f. évi október hó 22-én d. e. 10 órakor Janosföld község házában fog megejtetni.

Párdányban 1895. évi szeptember hó 28-án.

Torontálmegye párdányi járási főszolgabírói hivatala.

(772-32)

ÜGYNÖKÖK

a törvényes engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladásra (az 1883. XXXI. t. cz. értelmében) igen kedvező feltételek alatt alkalmazhatók.

Fővárosi váltó-üzlet-társaság
ADLER és TSA BUDAPEST.

4562. számhoz. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Dolova községben (Torontálmegye) építendő község ház körüli munkálatokra az anyagszállítást beleértve, a képviselőtestület megbízásából ezennel az ajánlati versenytárgyalás folyó hó 21-én d. e. 10 órájára kiíratik.

Az összes munkálatok és anyagok szakköltségvetésileg 31.165 frt 11 krra vannak előirányozva. Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt községi irodánkban megtekinthetők.

Építészeti szakemberek, kik ezen építkezést elvállalni akarják, felhivatnak, miszerint kellően bélyegzett, zárt ajánlataikat, melyekhez bánatpénz gyanánt a kikiáltási árnak 5% a vagyis 1.558 frt vagy készpénzben vagy óvadékképes papirokban csatolandó, legkésőbb fenti határidőig aláírott község előjáróságához nyujtsák be. Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Dolova, 1895. évi október hó 6-án.

797-93

Községi előjáróság.

7611-1895.

A párdányi főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán Uj-Pécs községben megüresedett községi írnoki állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állással a község részéről 360 frt s a jegyző részéről 40 frt, tehát összesen 400 frt évi fizetés, szabad lakás és egy öl természetben kiszolgáló kemény tűzifa van összekötve.

Felhivatnak tehát mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják s a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírják, hogy eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket aláírott hivatalhoz folyó hó 25 éig benyujtsák.

A választás ugyancsak e hó 26-án délelőtt 10 órakor fog Uj-Pécs község házában megtartatni.

Párdányban, 1895. évi október hó 3-án.

Torontálmegye párdányi járási főszolgabírói hivatala.

(803-33)

◆ Telefon 35. szám ◆

◆ Telefon 35. szám. ◆

KURLÄNDER IMRE

◆ Nagybecskerek, Korona-utca 585. szám, a gőzmalommal szemben. ◆

Elsőrendű

száraz tűzifa

mélyen leszállított áron.

Azonkívül valódi szagtalan

porosz kőszén

Tűzifa.

Van szerencsém a t. közönségnek tudtára adni, hogy tekintettel a közeledő őszi időnyre raktáraink teljesen felszerelve vannak és az alábbi válfajokat ajánljuk:

Fejér gyertyánfa	14	frt	—	kr.
Körisfa	13	”	—	”
Erdei bikkfa	13	”	50	”
Szilfa	11	”	50	”
Kányafa	12	”	—	”
Dorongfa	11	”	—	”
Tölgyfa	11	”	—	”

Megrendelések elfogadtatnak a Daun-féle téglagyárnál és Arpád-utca 11. sz. a.

— Telefon 34. sz. —

☛ Két öl vételénél a fa díjtalanul házhoz szállítatik. ☛

Spuller Lipót,

a szlavoniai faipar-társaság főképviseelője.

(87-3116)